

עין משפט
נר מצוה

ל:

רן

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

רשי

מסורת הש"ס

זאלין ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה אפסכא להיתרא
אבל נראה לי שאין הדיון כן ויחזקנו בפי' בתרא דמילתא (א) בפי' ז'
וזירושלמי נמי איבעיא להו באלו שירדים לים כדי לגייל את הס ככלל
יורדי הים או לא ולא אפשעטא ולחומרא: מדלא קפני מצעלי שער.

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה
יניהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני
אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה
אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו
ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכן לפרש
הואיל וסופו ליבשה סליק: מתני' ה' הנודר
מרואי החמה אסור אף בסומין שלא
נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותו;
גמ' מ"ט מדלא קאמר מן הרואין לאפוקי
דגים ועוברים: מתני' י' הנודר משחורי
הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר
בנשים ובקטנים שאין נקראין שחורי הראש
אלא אנשים: גמ' מ"ט מדלא קאמר
מבעלי שער: ומותר בנשים ובקטנים שאין
נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"ט
אנשים וימניו דמיכסו רישיהו וימניו דמגולו
רישיהו אבל נשים לעולם מיכסו וקטנים
לעולם מיגלו: מתני' י"א הנודר מן היולדים
מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן
היולדים ר' מאיר מתיר אף ביולדים והכ"א
הלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא
ממאן אסור חסורי מחסרא והכי קתני
הנודר מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים
אסור ביולדים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר ביולדים כי היכי דנודר מן
היולדים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא
לאבבי למימרא הנולדים דמתילין משמע
אלא מעתה ישני בנדך הנולדים לך בארין
מצרים ה"ג (א) דאיתילין הוא ואלא מאי
דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב הנהגה בן
נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי י' ויבנדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי ר' גים ועופות:
מתני'

ההולכים מעכו ליפו. אסור בנדר: אלא אפי' ממי שדרכן לפרש.
אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוה בכלל יושבי היבשה: מתני'
אסור אף בסומין. ללא נתכוין זה אלא במי שדרכה וזרחה עליו:
גמ' מדלא קאמר מן הרואין. דלילו אמר הכי היה מותר בסומין
ומדאמר מרואי חמה משמע ממי
שחמה וזרחה עליו לאפוקי דגים
שנים ועוברים שנמעי אמן שאין חמה
רואה אותן שמוט בזה: מתני'
הנודר משחורי הראש אסור בקרחים
ובעלי שיבות. דשחורי הראש משמע
שנדר מלוחן שהיו שחורי הראש:
ומותר בנשים. מפרש בנמרא:
גמ' מאי עטמא. אסור בקרחים:
מדלא אמר מצעלי שער. דלילו
אמר מצעלי שער היה מותר בקרחין:
וימניו מיכסו רישיהו וימניו מיגלו.
והוה שחורי ראש: אכל נשים לעולם
וכיכסו. שאינם שחורי הראש ועטופות
כל שעה בנשים: וקטנים לעולם
מיגלו רישיהו. כלומר אינו כי נדר
אדעתא דגדולים נדר והכי כיון דלאו
גדולים יניהו ולא נגיוי מנהג גדולים
לכוי ליתנהו בכלל גדולים ומותר
בהן: מתני' הנודר מן היולדים.
משמע שגבר באלו לעולם כמה
דכתיב היולדים נמדבר (יהושע ה):
מותר בנולדים. דכיון דהעמידם
להוולד: והכמים אומרים. אסור
בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי
שדרכו להוולד. דתמיס דסיפא היינו
ת"ק: גמ' לרבי מאיר. דמתיר אף
בילדים: ולא מיבעיא בנולדים.
נמי דמתיר: אלא ממאן אסור.
כלומר א"כ ממה נדך: חסורי
מיחסרא והכי קפני מן הנולדים
אסור ביולדים. דכיון שגור בנותן
שעמידם להוולד ל"ש שאסור לעולם
בנותן שגור וילדו רבי מאיר אומר
אף הנודר מן הנולדים (א) וכו' כי
הכי וכו': והא עדיין. אפי' מנשה
זקינו של אישיהו לא נאל לעולם:
ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם.
דדרכן של בני אדם לקרות נולדן
לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר
מן הנולדן אסור בהן: והכ"א לא
נתכוין זה וכו'. דכיון בנולדים ויגלו
ביולדן אסור: לאפוקי עופות ודגים.
מתני'

הנהרות הב"ה

(ב) נמי ה"ג דמתילין
הוא: (ג) הי"ד דהי' המור
ה' הנולדים מותר
כ' ביולדים כי הי':

פירוש הרא"ש

שלא נתכוין זה אלא
במי שהחמה רואה אותו.
בנמרא מפרש: הי"א
קאמר מן הרואין. ופי'
אמר מן הרואין נתכוון
לא ליתנין ליה דלא נדר
ליבשה אדעתא דנפשיה
היכא דליבשה שמיא דלמחר
לעיל דהוה נדר (כה) נמי
אפוקי: אסור בקרחין
ב' נמי מפרש עטמא:
מותר בנישים. לאתם
שנולדו אחר נדרו וילדים
משמע שגבר נולדו: ר"ב
מתיר אף ביורים. בנמרא
מפרש: אסור ביורים.
משמע דהקנין שנתן עורא
שיי' אכילת שום נכדך
שנת שהוה מרבה את
הרוב ועלל שנת מן שנת
ת"ח: מותר בבתים.
שנתן עולם לרוב אפי'
שנתאוייבא הוא שהס
שנתאם את יושביו והר
נדרים מדר לם נתקום
ירושלים: מותר ביורים.
שנתאם ורע אכילה
וילדו מכלל בני נח: ואסור
בבתים.
אפי'
אחת שהוה מותר אכילה:
אפי' ביורים. ויגרים נמי
כלל זרע אכילה נמי
כלל שמי המורה ככלל
זרע הס כי הוא היה
תחילה לגרים ומתי כי אב
המתן גרים נתקן תחלה
אב לרוב ועשה אב לכל
הגרים (וכרות דף י"ג):
וביתר אכילה אכילה
ואפילו הם מותר אכילה
ק' מפרש בנמרא: שאני
יגריה ביורים. וישראל לא
דוקא דהי"ל הנידר הנאה
מחייבו דוקא ממנו כפחות
כי' אלא מדנקט בנפשא
לרוב אכילה נקט נמי לרוב
ישראל: אין שובעין י"ג.
מדי נקטיה זאת דרבי
הוא:

אם שמתין לו: (א) מותר בעלי ישרא. שמתו אחי חממה מילה: מותר בבולי יוקבי' כובבים. כגון ערבי מהיל או
נכדתי מהיל: י"ג ביריות נביתו קליה. כפרת מילה שנמחר לאכילה אפי' ע"ה חסיד י"ג פסמים בית: בירא וזוח
את השבת. כדדרכין פסק ר"ה דמילה (שנת קלא): ויזום ואפילו בשנת: שירא רוחא את הנענע. כדדרכין ויול
ואפילו נתקום נהרת ואין כלן משום קולן כהרתו שהוא כולו דמתי השמר בנגע הרעת: (א) הוא בירודי הים אסור ולא
באלי ההילכים עקבו י"ג. דמשום דרך מועט לא מקרו יורדי הים שירודי הים (א) וכלל כלל יושבי יבשה: אלא באלי
ההילכים עקבו י"ג. דככלל יורדי הים הם ליאמר וגם יושבי יבשה מקרו: אלא אף במי שירדו לים. לפי
ההילכים עקבו י"ג. מדלא סתריה דרור בעלי השקע. הוה עטמא לפרש קרחין ובעלי שיבות נמי כר הוה חסורי ראש וכן משמעו
נדר סופו משחור: דייקני כפי' ראשון וימניו מלא. ויכר משחורם שהם אנשים דגים לעולם מיכסו וכן מקרו אנשים שחורי הראש: והכנים לעולם מלא. ויכר משחורם כיון אש לאשה: יאמי כיבעיא בנייהו ואלא
כפאן אפי'. היה דמי' לאקשויהו מלי אף: דכיון הנולדים אסור אף ביולדים. דכיון אדם שחורי הראש: והנהגה בן נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
הלך אחר לשון בני אדם. ויגון ככר דגשון בני אדם לטלהו קרו נולדים ור"מ כר דוקא בעמידם להוולד: אלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופלוני אחריו ואלו מן היולדים אסור בשניהם: אאוקי דגים ועופות: שהם מטילין גינים:
מאי אירא בתיים אפילו יוקבי' כובבים נבי. אם יש עונד סוכניו או יחדים שנהגו (שגור את השבת ויקרו על שמי' דלכרתי דכתיב (ישעיהו מ) ורע אכילה אכילי:

הנדרים מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים אסור ביולדים והכ"א
הלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא
ממאן אסור חסורי מחסרא והכי קתני
הנודר מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים
אסור ביולדים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר ביולדים כי היכי דנודר מן
היולדים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא
לאבבי למימרא הנולדים דמתילין משמע
אלא מעתה ישני בנדך הנולדים לך בארין
מצרים ה"ג (א) דאיתילין הוא ואלא מאי
דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב הנהגה בן
נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי י' ויבנדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי ר' גים ועופות:
מתני'

הנדרים מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים אסור ביולדים והכ"א
הלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא
ממאן אסור חסורי מחסרא והכי קתני
הנודר מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים
אסור ביולדים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר ביולדים כי היכי דנודר מן
היולדים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא
לאבבי למימרא הנולדים דמתילין משמע
אלא מעתה ישני בנדך הנולדים לך בארין
מצרים ה"ג (א) דאיתילין הוא ואלא מאי
דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב הנהגה בן
נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי י' ויבנדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי ר' גים ועופות:
מתני'

הנדרים מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים אסור ביולדים והכ"א
הלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא
ממאן אסור חסורי מחסרא והכי קתני
הנודר מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים
אסור ביולדים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר ביולדים כי היכי דנודר מן
היולדים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא
לאבבי למימרא הנולדים דמתילין משמע
אלא מעתה ישני בנדך הנולדים לך בארין
מצרים ה"ג (א) דאיתילין הוא ואלא מאי
דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב הנהגה בן
נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי י' ויבנדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי ר' גים ועופות:
מתני'

הנדרים מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים אסור ביולדים והכ"א
הלא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא
ממאן אסור חסורי מחסרא והכי קתני
הנודר מן היולדים מותר בנולדים מן הנולדים
אסור ביולדים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר ביולדים כי היכי דנודר מן
היולדים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא
לאבבי למימרא הנולדים דמתילין משמע
אלא מעתה ישני בנדך הנולדים לך בארין
מצרים ה"ג (א) דאיתילין הוא ואלא מאי
דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב הנהגה בן
נולד לבית דוד אישיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי י' ויבנדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי ר' גים ועופות:
מתני'